

AP-7515

Seat No. _____

M. A. (Part-II) Examination

March/April – 2016

Sanskrit : Paper - VI

(Poetics & Aesthetics)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 100

- ૧ નીચેનામાંથી કોઈ પણ ચાર સવિસ્તર સમજાવો : ૨૦
- 1 Explain any four of the following with details : 20
- (૧) જગ્રાહ પાઠ્યમૃગવેદાત્ સામમ્બો ગીતમેવ ચ
યજુર્વેદાદભિનયાન્ રસાનાથર્વણાદપિ॥
- (૨) ભારતીં સાત્ત્વતીં ચૈવ વૃત્તિમારભટીં તથા।
સમાશ્રિતઃ પ્રયોગસ્તુ પ્રયુક્તો વૈ મયા દ્વિજાઃ॥
- (૩) દુઃખાર્તાનાં શ્રમાર્તાનાં શોકાર્તાનાં તપસ્વિનામ્।
વિશ્રાન્તિજનનં કાલે નાટ્યમેતદ્ભવિષ્યતિ।
- (૪) ન તજ્ઞાનં ન તચ્છિલ્પં ન સા વિદ્યા ન સા કલા।
નાસૌ યોગો ન તત્કર્મ નાટ્યેઽસ્મિન્ યન્ન દૃશ્યતે॥
- (૫) ઇદમન્ધંતમઃ કૃત્સ્નં જાયેત ભુવનત્રયમ્।
યદિ શબ્દાહ્વયં જ્યોતિરાસંસારાન્ન દીપ્યતે॥
- (૬) અપાદઃપદસન્તાનો ગદ્યમાખ્યાયિકા કથા।
ઇતિ તસ્ય પ્રભેદૌ દ્વૌ તયોરાખ્યાયિકા કિલ॥
- (૭) મધુરં રસવદ્વાચિ વસ્તુન્યપિ રસસ્થિતિઃ।
યેન માદ્યન્તિ ધીમન્તો મધુનેવ મધુવ્રતાઃ॥
- (૮) ઓજઃ સમાસભૂયસ્ત્વમેતદ્ગદ્યસ્ય જીવિતમ્।
પદ્યેઽપ્યદાક્ષિણાત્યાનામિદમેકં પરાયણમ્॥
- ૨ નાટ્યોત્પત્તિ વિશે ભરતનો મત આપી અન્ય મતોની સવિસ્તર ચર્ચા કરો. ૨૦
- 2 Give view of 'નાટ્યોત્પત્તિ' according to भरत and discuss other 20
views about it in detail.

અથવા/OR

- ૨ ટૂંક નોંધ લખો : (કોઈ પણ બે) ૨૦
- 2 Write short notes : (any two) 20
- (૧) દણ્ડિનઃ કાવ્યલક્ષણમ્।
- (૨) કાવ્યાદર્શો વર્ણિતં મહાકાવ્યલક્ષણમ્।
- (૩) દણ્ડિના કૃતા દોષનિન્દા।
- (૪) વૈદર્ભમાર્ગસ્ય દશગુણાઃ।
- ૩ (અ) ભામહ અથવા મમ્મટનું કાવ્યશાસ્ત્રમાં પ્રદાન મૂલવો. ૧૦
- 3 (a) Evaluate the contribution of Bhāmaha or Maṃṃṭa to Sanskrit poetics. 10
- (બ) રસસંપ્રદાય અથવા ધ્વનિ સંપ્રદાય પર વિસ્તૃત નોંધ લખો. ૧૦
- (b) Write a detailed note on rāsāṃpradāya or dhvanisāṃpradāya. 10
- ૪ કોઈ પણ ચાર સવિસ્તર સમજાવો : ૨૦
- 4 Explain in detail any four : 20
- (૧) સૌન્દર્યમલङ્કારઃ।
- (૨) કવિત્વબીજં પ્રતિભાનમ્।
- (૩) સન્દર્ભેષુ દશરૂપકં શ્રેયઃ।
- (૪) ગદ્યં વૃત્તગન્ધિ ચૂર્ણમુત્કલિકાપ્રાયં ચ।
- (૫) પ્રતીયમાનં પુનરન્યદેવ વસ્ત્વસ્તિ વાણીષુ મહાકવીનામ્।
યત્ તત્ પ્રસિદ્ધાવયવાતિરિક્તં વિભાતિ લાવણ્યમિવાङ્ગનાસુ॥
- (૬) સરસ્વતી સ્વાદુ તદર્થવસ્તુ નિઃષ્પન્દમાના મહતાં કવીનામ્।
અલોકસામાન્યમભિવ્યનક્તિ પરિસ્ફુરન્તં પ્રતિભાવિશેષમ્॥
- (૭) ભક્ત્યા વિભર્તિ નૈકત્વં રુપભેદાદયં ધ્વનિઃ।
- (૮) યત્રાર્થઃ શબ્દો વા તમર્થમુપસર્જનીકૃતસ્વાર્થો।
વ્યङ્કતઃ કાવ્યવિશેષઃ સ ધ્વનિરિતિ સૂરિભિઃ કથિતઃ॥

- ૫ આનંદવર્ધને કરેલું ધ્વનિ અભાવવાદીઓના મતનું ખંડન વર્ણવો. ૨૦
- 5 Narrate the refutation of the views of the ધ્વનિ-અભાવવાદિન્s 20
by આનંદવર્ધન.

અથવા/OR

- ૫ ટૂંક નોંધ લખો : (કોઈ પણ બે) ૨૦
- 5 Write short notes : (any two) 20
- (૧) વૈદર્ભીરીતિ:
- (૨) કાવ્યાજ્ઞાનિ
- (૩) ગદ્યભેદા:
- (૪) વામનસ્ય કાવ્યપ્રયોજનમ્।
-